

Департамент культури, туризму, національностей та релігій
Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад "Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач"
Запорізької обласної ради

Креативна Європа

На відзначення Європейського та Українського року культурної спадщини

Інформаційно-методичний матеріал

Запоріжжя
2018

Креативна Європа: Інформаційно-методичний матеріал / укладач Л.Г. Веселова, Б. Є. Романенко; Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач". – Запоріжжя, 2018. – 16 с

Методичний матеріал містить інформаційні матеріали та сценарії заходів, метою яких є популяризація європейських культурних цінностей.

Розрахований на бібліотечних фахівців та широке коло читачів.

Укладач

Веселова Л. Г.

Комп'ютерна верстка

Веселова Л. Г.

Відповідальна за випуск

Данилова Л. В.

Європа – це континент, де існує не лише багато цікавих традицій, але й спільні цінності. Саме тому єврознавство повинно стати одним із важливих напрямів роботи бібліотеки. Бібліотекам важливо приділити увагу роботі по ознайомленню читачів з історією розвитку окремих країн – сусідів, їх символікою, звичаями, з географічним розташуванням, правовим устроєм, економічним та соціальним розвитком, з політичним спектром європейських держав, культурним надбанням, визначними місцями, відомими діячами у різних сферах життєдіяльності тощо.

Пам'яткам історії і культури належить чільне місце у відтворенні історичної пам'яті народу, яка є потужним чинником встановлення зв'язку минулого із сьогоденням, важливою складовою формування ідентичності нації. Упродовж останніх років значно актуалізувалося вивчення історико-культурної спадщини українського народу в зв'язку з прагненням скласти об'єктивну картину історичного буття народу, подій, що мали місце на українських теренах, бажанням розглядати свою державу і її надбання у контексті європейського виміру. Визначення 2018 року Роком культурної спадщини в Україні пов'язане з попередньою домовленістю між Радою Європи та представниками Європейського парламенту про оголошення цього року Роком культурної спадщини в Європі.

Прагнення України зайняти належне місце в сучасному європейському культурному процесі і, водночас, мати власне обличчя в контексті розвитку європейської і світової цивілізації неможливе без усвідомлення свого історичного коріння.

Культурна спадщина в нашій державі охороняється законом. Зокрема, у ст. 54 Конституції України зазначено: "...Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами". Це положення Конституції України більш детально конкретизоване у Законі України "Про охорону культурної спадщини".

Енциклопедичне визначення "культурної спадщини" дає нам розуміння про групи об'єктів, які мають видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки і потребують охорони з боку держави. Існує також поняття матеріальної і нематеріальної культури. До матеріальної культури відносять:

- Пам'ятки (твори архітектури, монументальної скульптури й живопису, елементи та структури археологічного характеру, написи, печери та групи елементів);
- Ансамблі (групи ізольованих чи об'єднаних будівель, архітектура яких пов'язана з пейзажем);
- Визначні місця (твори людини або спільні витвори людини і природи, а також зони, включаючи археологічні визначні місця);

До матеріальної культурної спадщини відноситься також вміст бібліотек, музеїв, архівів.

До нематеріальної культури належать:

- Усні традиції та форми вираження, охоплюючи мову, як носія нематеріальної культурної спадщини;

- Виконавчі мистецтва;

- Звичаї, обряди, пов'язані з природою та Всесвітом;

- Знання та навички, пов'язані з традиційними ремеслами.

До національного переліку цих ремесел України були включені 6 елементів культурної спадщини: опішнянська кераміка, косовська мальована кераміка, крелевецькі ткани рушники, хлібна культурна традиція, петриківський розпис, українське декоративно-орнаментальне малярство XIX–XX ст. У січні 2015 року до цього переліку додався новий елемент – козацькі пісні Дніпропетровщини.

Організуючи роботу бібліотеки в рамках відзначення Року культурної спадщини в Європі та Року культурної спадщини в Україні пропонуємо чітко скооперувати свою діяльність з іншими закладами культури, з освітянськими установами, використовуючи для цього бібліотечні ресурси і можливості Інтернету (якщо є така можливість). Особливу увагу слід приділити краєзнавчому аспекту теми, адже в кожному населеному пункті є пам'ятки, пов'язані з його історією, природні чи архітектурні об'єкти, які слід охороняти, об'єкти, які можуть привернути увагу туристів. Важливо звернути увагу на охорону та популяризацію об'єктів нематеріальної культурної спадщини, особливо мови, традицій, ремесел та ін. Бібліотека може стати ініціатором створення спільного з усіма зацікавленими організаціями плану заходів з охорони культурної спадщини, природно включивши владні структури ОТГ, населеного пункту, району. Комплекс заходів, присвячених об'єктам культурної спадщини, які розташовані в конкретному населеному пункті, або на території ОТГ, можна проводити під загальною назвою **"Маленька територія – велике враження: збережемо наше культурне надбання"**. У якості реклами цих заходів бібліотекою може бути організований флеш-моб під девізом **"Бібліотека і книга – територія культури"**.

В бібліотеці можуть бути оформлені постійно-діючі виставки **"Європейська культура: відвертість світу і гуманізм. 2018 рік – Рік культурної спадщини в Європі та в Україні"**, **"Нам є чим пишатись і що охороняти"**. Доречними будуть творчі зустрічі, зустрічі-діалоги, віртуальні маршрути-презентації, фотовиставки, фотоконкурси, інформаційно-пошукові квести, літературні ярмарки, тематичні вечірки: **"Культура країни – турбота держави"**, **"Безмежне море української книги"**, **"Чарівні барви живопису"**, **"Скарби музеїв: дар народного таланту"**, **"Застиглі у вічності мрії архітекторів"**, **"Археологія: погляд у минуле"**, **"Мова – душа народу"**, **"Нематеріальні цінності культури – надбання громади"** (захід слід супроводити розповіддю – показом національних і місцевих обрядів, свят, витворів ужиткового мистецтва, бажано, місцевих майстрів), **"Індустрія гостинності: збережемо національні традиції"** (тему можна розкрити розповіддю про туристичні об'єкти краю (річки, ставки, фортеці, парки, національні традиції страв та інші особливості краю за власним бажанням), **"Хлібна культура – найголовніша частина нашої спадщини"** (бажано

розповідь супроводжувати показом місцевих хлібних виробів). Мові, як носієві нематеріальної культурної спадщини, можна присвятити літературне свято **"І возвеличимо на диво і розум наш, і нашу мову"**. Програмою літературно-музичного подіуму **"Наші таланти – гордість громади і держави: збережемо їх разом"** можна передбачити відкриття експозиції творінь народних умільців, етнографічних побутових виробів краю, розповіді про народних майстрів, що були і є у вашому краї (бажано розповідь вести в історичному аспекті). Природно у програмі заходу мають бути народні пісні та інша демонстрація талантів краю, читання віршів поетів-аматорів тощо. Цікавими можуть стати віртуальні подорожі або ілюстративні розповіді-екскурсії **"Музейні скарби України і Європи"**, **"Бібліотеки світу: сьогодні і завтра"**, **"Співочі таланти Європи"**, **"Голос моєї країни"**, **"Книга – витвір мистецтва"**, **"Палаці світу: застигла мрія"**.

Популяризуючи культурну спадщину Європи потрібно обов'язково зробити акцент на літературі. Для цього варто організувати книжкові виставки, ювілейні мозаїки, літературні подіуми, книжкові, фуршети, літературні батли: **"Шедеври європейського письменництва в українських перекладах"**, **"Ліричні мотиви європейської поезії"**, **"Бібліотека сучасного німецького (французького, англійського) роману"**, **"Знайомтесь: європейська література"**, **"На чому виховувалась Європа: письменники-класики"**. Такі заходи варто супроводити класичною музикою, показом уривків художніх фільмів, знятих за мотивами творів і т. ін.

Познайомити читачів з мистецькою спадщиною можна також за допомогою віртуальних екскурсій **"Західноєвропейський живопис у музеях України"**, **"Великі музеї Європи"** тощо. Добре було б організувати цикл заходів, присвячених окремим країнам, які входять до Європейського Союзу: **" Душа Польщі в її традиціях"**; **"Швейцарія – країна озер та банків"**; **"Моду диктує Париж"**; **"Англія знайома і незнайома"** і т. д. Цікавою формою популяризації може бути фотовиставка, наприклад, **"Несподівана Британія: мистецтво бачити"**.

Обов'язково потрібно звернути увагу на зв'язки України з Європою. Адже культура українського народу розвивалася в руслі загальноєвропейських і загальнолюдських цінностей. З цією метою можна організувати години інформаційних повідомлень **"Історія України в європейському контексті"**, **"«Королі і королеви європейських престолів – українці"**, **"Українці – співтворці європейської культури"** (розказати про відомих українських діячів, життя яких певною мірою було пов'язано з Європою. Це, наприклад, В. Вернадський, В. Винниченко, С. Крушельницька, І. Мечников, О. Мурашко, Є. Патон та ін.). Можна підготувати і цикл презентацій **"Ці знайомі європейці"**, де представити видатних діячів Європи, яких знає кожен українець.

Становитиме інтерес і літературна акція **"Книжкові мости"** (Україна – Польща, Україна – Німеччина тощо). На ці заходи можна запросити членів національних культурних товариств, учнів шкіл з поглибленим вивченням мов. Одним з цікавих заходів може стати, наприклад, літературно-туристична акція **"Європа без кордонів"**.

До новорічних свят можна провести цикл заходів **"Новорічні свята в Європі": "Адвентцайт. Традиції Німеччини перед Різдом", "Дід Мороз і його брати (Франція – Пер Ноель, Італія – Бабо Натале, Чеська Республіка – Мікулаш, Кіпр – Василь, Фінляндія – Йолупуккі)"**.

Традиційними в Україні стають свята, що відзначаються у багатьох країнах світу. В бібліотеці можна підготувати романтичне рандеву **"День святого Валентина – європейське свято"** (14 лютого); свято класичної музики **"Мова, яку розуміють усі"** до Міжнародного дня музики (1 жовтня) і т. ін.

Доречним буде проведення в бібліотеці **Тижнів окремих країн**, наприклад, Тиждень Греції, Тиждень Великої Британії, Тиждень Литви тощо. Цей комплексний захід можна приурочити до якоїсь дати (як - то рік цієї держави в Україні, певна річниця тощо).

Для дитячої бібліотеки важливо звернути увагу на доробок європейських казкарів, адже з цієї скарбниці духовності черпало натхнення не одне покоління. Ці автори завжди актуальні і, що найголовніше, їхні твори має кожна бібліотека для дітей.

Діти залюбки беруть участь у різних змаганнях та конкурсах. Тому можна провести **конкурси малюнків "Тут живуть герої казки..."** (взявши за основу конкретну казку чи автора), **літературні ігри-вікторини "Слідами казкових героїв..."** (Андерсена, Перро, братів Грімм і т. д.).

Для дітей старшого віку можна розробити комплексну **країнознавчу програму "Світ стає ближчим"**. В її рамках варто організувати **книжкову виставку "ЄвроЛітераТур"**, **виставку малюнка "Європа очима наших читачів"**, провести **груподорож "Віртуальна мапа"**, **конкурс-гру "Чи знаєш ти європейські країни?"**, **вікторину "Що ти знаєш про Європейський Союз"**. В програму можна також включити модуль **"Читаємо англійською..."** (французькою, німецькою, польською).

Для цієї ж категорії користувачів можна також організувати **заочні зустрічі "Я родом із мого дитинства: Антуан де Сент-Екзюпері", "З героями Марка Твена"**; провести **години допитливих "А що у вас?"**.

Сьогодні вже стає нормою активна участь школярів у євроклубах. Це одна з найбільш ефективних форм позакласної роботи. Євроклуб, як об'єднання за інтересами, передбачає проведення різних конкурсів, вікторин, олімпіад, круглих столів, ділових ігор, інтерактивного спілкування, що допомагає учням дізнатися більше про життя, науку, культурне надбання, традиції та звичаї народів Європи. Це розвиває у школярів вміння працювати з інформацією, використовувати її, діяти в команді. Євроклуби набувають поширення у школах, але, за бажанням, їх можна організувати і при дитячій бібліотеці. Так, при Національній бібліотеці України для дітей працює клуб "МІДЕС", що вивчає історичне, культурне та політичне життя країн – членів Євросоюзу, шляхи інтеграції до європейської спільноти. Уявні подорожі до Франції, Великобританії, Іспанії, Фінляндії – це не тільки захоплюючі свята, а ще й пошук інформації у різних джерелах, активна робота з книгою, це довгі години, проведені у бібліотеці.

Нижче пропонуємо кілька розробок заходів, які можуть стати при нагоді бібліотекареві в організації роботи з популяризації української та європейської культурної спадщини.

Книжкова виставка "Істрія України в європейському контексті"

Розділи виставки:

"Подорож до загадкової Скіфії";

"Доньки Ярослава на престолах Європи";

"Трипільська культура – одне з найяскравіших явищ в історії Європи";

"Запорізьке козацтво – феномен європейського лицарства в Україні";

Історична вікторина "Чим славна наша Україна?"

1. У 1875 р. у Катеринославі відбулося відкриття Теософічного Товариства, яке вплинуло на світогляд родини К. Цюлковського, М. Волошина та ін. Хто був його засновником? (*Олена Блаватська*);

2. Ця жінка колись врятувала від провалу оперу Дж. Пуччіні "Мадам Батерфляй", її голос лунав однаково прекрасно українською, російською, польською, німецькою, англійською, італійською, іспанською мовами. Її ім'я носить Театр опери та балету у м. Львів (*Соломія Крушельницька*)

3. Де знаходяться найвищі сходи у Європі? (*Потьомкінські сходи в м. Одеса; висота споруди – 24 м, довжина – 142 м, має 142 кам'яні сходинки і 10 майданчиків*);

4. Кому з видатних діячів української культури належать слова: "Я – вірменин, сидів у російській в'язниці за український націоналізм"? (*Сергію Параджанову*);

5. Де створено єдиний в Україні і найбільший у Європі Інститут геронтології, що працює над проблемою старіння і активного довголіття (у м. *Київ*);

6. Третьою за довжиною і площею басейну річкою Європи є...? (*Дніпро, після Волги і Дунаю*);

7. Цей видатний вітчизняний вчений врятував життя Джузеппе Гарібальді, він також заснував першу в Україні бактеріологічну станцію в Одесі. Про кого йдеться? (*про Іллю Мечникова*);

8. В Україні створено найбільшу в Європі астрофізичну обсерваторію. Де вона розташована? (*У Криму*);

9. Найбільший у світі літак створено у Київському конструкторському бюро ім. Антонова. Він називається...? (*"Мрія", АН-255*);

10. Де і коли було засновано першу в Європі жіночу школу? (*При київському Андріївському монастирі в 1086 році, її заснувала онука Ярослава Мудрого Анна*);

11. Син молдавського господаря, учасник битви під Цецорою і Хотином, реформатор православної церкви, автор "Требника", ініціатор канонізації всіх печерських угодників, сам канонізований у 1996 році. Хто це? (*Петро Могила*);

12. Хто з письменників-полемістів провів 40 років на горі Афон (Греція) і надіслав 20 послань братствам, єпископам, панам з докорами за знущання над українцями? (*Іван Вишенський*);

13. Хто з українських письменників був автором українського правопису та переклав українською Біблію і твори В. Шекспіра? (*Пантелеймон Куліш*);

14. У ХІХ ст. багата поміщиця з Поділля Евеліна Ганська мріяла стати музою ушавленого французького письменника. Вона розпочала з ним листування, яке тривало понад 15 років. Після смерті чоловіка Ганської вони одружилися. Хто цей письменник? (*Оноре де Бальзак*);

15. Який твір Т. Г. Шевченка має найбільшу кількість перекладів іншими мовами, зокрема, лише російською мовою має 35 інтерпретацій? ("*Заповіт*", *перекладався 147-ма мовами світу*);

16. Синові якого гетьмана України Людвиг ван Бетховен присвятив свою Сьому Симфонію і три прелюдії? (*Сину гетьмана Кирила Розумовського Андрію Розумовському*).

Пізнавальна вікторина "Що ти знаєш про Європейський Союз?"

1. Як виглядає Прапор ЄС? Скільки на ньому зірок? (*На прапорі ЄС – коло з 12 золотих зірок на блакитному тлі. Це - символ єдності та ідентичності народів Європи. Коло означає солідарність та гармонію, а зірки – абсолютну досконалість, і в ніякому разі не число держав – членів Євросоюзу*);

2. Який музичний твір і коли було затверджено як гімн Європейського Союзу? (*У 1972 році "Ода радості" – музика фіналу Дев'ятої симфонії Людвіга ван Бетховена стала офіційним гімном Ради Європи, а у 1985 році глави держав та урядів Європейського Союзу затвердили "Оду радості" як гімн цієї організації. Він призначений не для того, щоб замінити національні гімни держав-членів, а швидше відзначити їхні спільні цінності та їхню єдність і різноманіття. До речі, саме так звучить і девіз Євросоюзу "Єдність у різноманітності"*).

3. Коли святкується День Європи? Коли і ким було запроваджено це свято? (*День Європи відзначається 9 травня. Саме 9 травня 1950 року міністр закордонних справ Франції Роберт Шуман виголосив у Парижі промову, в якій закликав Францію, Німеччину та інші народи Європи об'єднати своє виробництво вугілля та сталі й закласти таким чином основу Європейської Федерації. Метою цієї пропозиції було утворення співтовариства, члени якого б контролювали виробництво сталі й вугілля як елемент їх військової сили, з метою уникнення іншої війни. У 1985 році, коли проєкт ЄС був чітко накреслений, десять держав-членів, які тоді утворювали Європейську Спільноту, вирішили оголосити 9 травня Днем Європи*);

4. Коли був прийнятий Маастрихтський договір про Європейський Союз? (Договір підписаний в Маастрихті 7 лютого 1992 року, набрав чинності 1 листопада 1993 року);

5. Коли було введено спільну європейську валюту – євро? (У 1992 році було прийнято рішення запровадити в рамках ЄС єдину європейську валютну одиницю – євро, що була випущена в готівковий обіг 1 січня 2002 року. Знаком євро є грецька літера епсілон, яка виражає як зв'язок з коліскою європейської цивілізації та демократії, так і першу літеру слова Європа. Дві чіткі паралельні лінії символізують стабільність євро);

6. Назвіть головні керівні інституції Європейського Союзу. (В Європейському Союзі наразі п'ять інституцій: Європейський Парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія, Суд ЄС, Європейський Суд аудиторів);

7. Чим Європейський Парламент відрізняється від Ради Європейського Союзу? (Європейський Парламент обирається народами держав-членів; Рада Європейського Союзу представляє уряди держав-членів);

8. Яку назву має виконавчий орган ЄС? (Європейська Комісія. До її складу входять 20 членів, що призначаються урядами країн – членів ЄС терміном на 5 років);

9. У якому році відбулося найбільше розширення ЄС? (2004 року. П'яте розширення ЄС, до якого увійшли Чехія, Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Угорщина, Мальта, Польща, Словенія, Словаччина);

10. Які міста було обрано культурними столицями Європи 2018 року? (міста Валлетта (Мальта) і Леуварден (Нідерланди)).

Брей-ринг "Європейська культурна спадщина"

Учасники об'єднуються у групи. Гра відбувається у чотири раунди.

Раунд 1. Назвіть батьківщину видатних людей

1. Е. Гріг (Норвегія)	9. А. Дворжак (Чехія)
2. Ф. Шуберт (Австрія)	10. Ф. Ліст (Угорщина)
3. А. Нобель (Швеція)	11. О. де Бальзак (Франція)
4. А. Дюрер (Німеччина)	12. Б. Шоу (Ірландія)
5. М. Білль (Швейцарія)	13. Дж. Верді (Італія)
6. А. Міцкевич (Польща)	14. Х. Ван Рейн Рембрандт (Нідерланди)
7. Ф. Гойя (Іспанія)	15. Ф. Магеллан (Португалія)
8. Дж. Байрон (Англія)	16. Влад III Цепеш (Румунія)

Раунд 2. Визначте стиль споруди

1. Собор Паризької Богоматері у Франції (готика)

2. Башта Ейнштейна у Потсдамі в Німеччині (*модернізм*)
3. Собор Святого Петра у Вормсі в Німеччині (*романський*)
4. Палац Дожів у Венеції в Італії (*готика*)
5. Собор Святого Петра у Ватикані (*бароко*)
6. Будинок Парламенту в Лондоні в Англії (*псевдоготика*)
7. Пантеон у Парижі у Франції (*класицизм*)
8. Собор Святого Віта у Празі в Чехії (*готика*)
9. Пізанська вежа в Італії (*романський*)
10. Будинок ЮНЕСКО у Парижі у Франції (*функціоналізм*)

Раунд 3. Назвіть автора твору

1. "Місячна соната" (<i>Бетховен</i>)	2. "Так говорив Заратустра" (<i>Ніцше</i>)
3. "Герніка" (<i>Пікассо</i>)	4. "Летючий Голландець" (<i>Вагнер</i>)
5. "Вісім з половиною" (<i>Фелліні</i>)	6. "Давид" (<i>Мікеланджело</i>)
7. "Декамерон" (<i>Боккаччо</i>)	8. "Сикстинська мадонна" (<i>Рафаель</i>)
9. "Ода до радості" (<i>Шіллер</i>)	10. "Свобода на барикадах" (<i>Делакруа</i>)
11. "Фауст" (<i>Гете</i>)	12. "Повернення блудного сина" (<i>Рембрандт</i>)
13. "Палаюча жирафа" (<i>Далі</i>)	14. "Реквієм" (<i>Моцарт</i>)
15. "Мислитель" (<i>Роден</i>)	16. "Соляріс" (<i>Лем</i>)
17. "Кармен" (<i>Бізе</i>)	18. "Соняшники" (<i>Ван Гог</i>)

Раунд 4. Хто, де, коли?

1. Які два уславлені письменники XVII ст. померли в один і той же рік і день? (*В. Шекспір і М. Сервантес*);
2. Літературний псевдонім якого відомого письменника збігається з назвою великого європейського міста? (*Дж. Лондон*);
3. Кого називали "королем вальсу"? (*І. Штрауса*);
4. Що таке Пакт Реріха, відомий ще як Червоний Хрест Культури? ("*Пакт з охорони історичних пам'яток і культурних цінностей під час збройних конфліктів*" розроблений і опублікований 1929 художником, письменником, ученим і громадським діячем Миколою Реріхом. У 1935 у Вашингтоні представники 21 країни на чолі з президентом США Франкліном Рузвельтом підписали Міжнародний договір про охорону Художніх і наукових накладів, Місій і Колекцій, відомий відтоді як Пакт Реріха);
5. Хто є автором знаменитого рецепту кави по-віденськи? (*український козак Юрій Кульчицький*);
6. Кому при написанні Бетховен присвятив свою "Героїчну симфонію"? (*Наполеону Бонапарту*);
7. В якій країні з'явився танець "полька"? (*у Чехії*);
8. Назвіть ім'я німецького художника, представника жорсткого реалізму, 260 полотен якого були публічно спалені нацистами у 1939 році. (*О. Дікс*);

9. Кому з високопоставлених осіб Великої Британії було присуджено Нобелівську премію в галузі літератури 1953 року? (У. Черчіллю);
10. Назвіть видатного датського дитячого письменника, день народження якого святкується як День дитячої книги. (Г. Х. Андерсен);
11. Хто з французьких художників став родоначальником імпресіонізму? (Е. Мане);
12. Де і коли з'явилися перші європейські театри? (У 600 р. до н.е. в Греції);
13. Який письменник отримав у 1905 р. Нобелівську премію за роман про перших християн в епоху Нерона і що це за роман? (Г. Сенкевич, "Камо грядеши");
14. Яка із знаменитих опер Бізе завершилася провалом при першому виконанні? ("Кармен");
15. З якої країни прийшли танці "мазурка" і "полонез"? (із Польщі);
16. В яких містах Європи проводяться три найбільші кінофестивали у світі? (Канни, Венеція, Берлін);
17. Назвіть роман Жульє Верна, після виходу у світ якого французьке Географічне товариство запропонувало прийняти єдину систему виміру часу. ("Навколо світу за 80 днів");
18. Чиєю музою була Беатріче Портинарі? (Данте Аліг'єрі);
19. Хто винайшов саксофон? (Бельгієць А. Сакс)
20. Який роман В. Гюґо започаткував захоплення готичною архітектурою та історією Середньовіччя? ("Собор Паризької Богоматері")
21. В якій країні з'явився перший пожежний автомобіль? (у Німеччині);
22. Коли в європейських державах святкують День Європи? (9 травня).

Гра-детектив "Прапори європейських країн"

Ведучий показує зображення прапора країни – члена Європейського союзу, діти повинні назвати цю країну.

Прапор	Країна
	<u>Австрія</u>
	<u>Бельгія</u>
	<u>Болгарія</u>
	<u>Велика Британія</u>
	<u>Греція</u>

Прапор	Країна
	<u>Данія</u>
	<u>Естонія</u>
	<u>Ірландія</u>
	<u>Іспанія</u>
	<u>Італія</u>

Прапор	Країна
	<u>Кіпр</u>
	<u>Латвія</u>
	<u>Литва</u>
	<u>Люксембург</u>
	<u>Мальта</u>
	<u>Нідерланди</u>
	<u>Німеччина</u>
	<u>Польща</u>
	<u>Португалія</u>

Прапор	Країна
	<u>Румунія</u>
	<u>Словаччина</u>
	<u>Словенія</u>
	<u>Угорщина</u>
	<u>Фінляндія</u>
	<u>Франція</u>
	<u>Хорватія</u>
	<u>Чехія</u>
	<u>Швеція</u>

Гра-слідопит "Грошові одиниці"

Ведучий пропонує дітям на "ланцюгу" слів знайти назву грошової одиниці та назвати країну, в якій вона використовується:

Злотий лев крона франк марка ліра фунт стерлінгів форинт ескудо євро

Злотий – Польща; лев – Болгарія; Крона – Чехія, Швеція, Норвегія, Ісландія, Данія; франк – Франція, Бельгія, Швейцарія, Люксембург; Марка – Німеччина, Фінляндія; ліра – Італія; фунт стерлінгів – Великобританія, Ірландія; Форинт – Угорщина; Ескудо – Португалія; євро – спільна валюта, яка використовується у країнах Європейського Союзу.

Гра-асоціація "Країни Європи"

Ведучий пропонує дітям відгадати назву країни за певним переліком слів.

1. Регбі, троянда, королева, чай, Бітлз, Біг Бен (Англія);
2. Мода, вино, Олександр Дюма, Ейфелева вежа (Франція);
3. Колізей, римляни, гладіатори, спагеті (Італія);
4. Король, гітара, сієста, карда, кастаньєти (Іспанія);
6. Рейхстаг, Шиллер, Берлінська стіна, пиво (Німеччина);
7. Калина, червона рута, тризуб, Володимир Великий, вишиванка (Україна);
8. Трансильванія, мамалига, цуйка, Влад Цепеш, "Міоріца" (Румунія);

9. "Тіволі", Андерсен, леґо, велосипед, Христианія, перлина Скандинавії (Данія);
10. Троянда, ракія, Золоті Піски, кирилиця, банічка, перець (Болгарія).

Гра-загадка "Вірю – не вірю"

Ведучий пропонує дітям здійснити заочну мандрівку до столиць країн Європи. За допомогою проектора на екрані з'являються фото столиць різних країн, а ведучий називає країну, до якої начебто належить ця столиця. Діти мають погодитись або не погодитись з ведучим і пояснити, за якими спорудами або ознаками впізнали країну.

Гра-вікторина "Європейські традиції"

1. В якій країні чоловіки носять спідниці за старою традицією? (Шотландія);
2. Святим покровителем цієї країни є Давид. Першого березня кожного року тут святкують день святого Давида. (Уельс);
3. Галльський і трав'яний футбол є дуже популярними у цій країні. (Ірландія);
4. Історична назва цієї країни – Rzeczpospolita. Сучасна її назва... (Польща);
5. Цією державою править король. Його ім'я Феліпе VI. (Іспанія);
6. У цій країні зазвичай говорять: "Немає поганої погоди, є поганий одяг". (Британія);
7. Цією країною управляє папа. (Ватикан);
8. Столиця цієї країни вважається столицею любові. (Франція);
9. Людям цієї країни до смаку піца та спагеті. (Італія);
10. Вишита сорочка є сакральним символом цієї країни. (Україна).

Європейські уроки "Живемо разом в об'єднаній Європі: сьогоденне життя"

Цикл заходів під такою назвою можна присвятити висвітленню різних сторін життя європейців, охопивши такі теми:

- **Між поняттями "могти" та "бути змушеним"** (громадянство, право, права дитини, спільні права для різних європейців, приватна власність, суспільство та його правила);
- **Європейці – рівні та різні** (одяг, їжа, ігри, спорт, конкурси);
- **Спільні пам'ятні дати (свята та способи святкування в об'єднаній Європі:** держава та національні свята; релігійні свята та їхнє походження; сімейні свята та дні народження;
- **У що вірять європейці** (релігії та храми);
- **Як європейці розуміють один одного** (мова та демографічна різноманітність Європи);
- **Різноманітність природи в Європі** (клімат, ландшафт, рослини та тварини);
- **Всі різні, всі рівні** (культурна спадщина об'єднаної Європи).

"Всі різні, всі рівні"

Перший ведучий: Впродовж усієї історії Європи люди подорожували континентом, керуючись торговельними, культурними та релігійними мотивами. Відкриття та винаходи, ідеї та принципи, що зародилися в одній європейській країні, зазнавали поширення в Європі та цілому світі. Тому ми не можемо, наприклад, готику, як архітектурний стиль, або творіння Делакруа назвати "суто французькими".

Європа жила і живе загальними динамічними процесами, особливо в сучасному суспільстві. Тому спільним надбанням європейської культури є культурна спадщина стародавньої Греції і Риму, італійського Відродження, італійського, французького і українського бароко. Як і спільним європейським надбанням давно вже стали твори іспанців Сервантеса і Веласкеса, австрійця Моцарта, поляка Шопена, ірландця Шоу, українців Гоголя і Довженка. Європейська культурна самобутність полягає у розмаїтті національних культур. Тобто, кожен народ свято оберігає свою мову, традиції і саме цим дбає про розвиток європейської культури в цілому.

Другий ведучий: Так, європейська культура багатогранна, вона дала світові безліч культурних пам'яток, мистецьких напрямків. Жоден з європейських народів не стояв осторонь формування нових стилів, вносив свої особливості, мав своїх яскравих представників. Тому для європейців їхня спадщина є предметом гордості. Таким чином ми робимо висновок, що Європа – це континент різних культур, релігійних та правових традицій, але, водночас, спільних цінностей. Ці цінності сприймає, а відтак і захищає Європейський Союз. Він заохочує співробітництво між європейськими державами, сприяє єдності при збереженні розмаїття. Тому таким логічним було запровадження країнами – членами Євросоюзу спільного свята – Дня Європи. Основою для появи цього свята стало підписання Декларації Роберта Шумана. Цей історичний документ був підписаний 9 травня 1950 року. Після Другої світової війни європейські лідери переконалися в тому, що співробітництво і загальні зусилля є найкращим способом забезпечення миру, стабільності і процвітання в Європі. Намагаючись інтегруватися в європейське співтовариство, Україна також почала відзначати День Європи, правда його святкування припадає не на 9 травня, як у Європі, а на третю суботу травня. Вперше в нашій країні заходи, присвячені цьому дню, проводились у 2003 році. Це свято у нас сприймається, в першу чергу, як спосіб приєднання до тих цінностей, яких дотримуються в ЄС.

Перший ведучий: Сьогодні Європейський Союз – це сім'я демократичних європейських країн, що спільно працюють заради миру та процвітання. ЄС заснований на принципах верховенства закону й демократії. Країни – члени ЄС делегують частину свого суверенітету спільним інститутам влади, що представляють інтереси Союзу як єдиного цілого в питаннях, що складають загальноєвропейський інтерес. А всі рішення і процедури впливають з основних договорів, ратифікованих країнами-членами.

Зокрема, у квітні минулого року Європейський парламент прийняв рішення відзначити 2018 рік як рік Культурної Спадщини в Європі. Він офіційно розпочався 7 грудня в Мілані під гаслом: "Наша спадщина: де минуле зустрічається з майбутнім". Метою Європейського року культурної спадщини є заохочення більшості людей до відкриття та взаємодії з культурною спадщиною Європи та посилення почуття приналежності до спільного європейського простору.

Другий ведучий: Сутність проблеми культурної спадщини полягає в тому, що кожне нове покоління, яке вступає у життя, певною мірою переосмислює культурні цінності минулого порівняно зі ставленням до них попереднього покоління, водночас зберігаючи основні традиції вітчизняної й світової культури у найістотнішому. В Європі вважають, що кожен вихований європейець повинен мати достатню уяву про безсмертні твори величної старовини. Отже, європейська культурна спадщина – це надбання і досягнення європейських народів, внесені ними у духовну скарбницю Європи та всього світу. Головне гасло сучасної європейської культури: "Єдність – у розмаїтті".

Перший ведучий: У 1991 році Рада Європи офіційно запровадила щорічні вересневі Дні європейської спадщини, які з 1999 року проводить спільно з Європейським Союзом. Кожна країна по-своєму привертає увагу громадськості до національних пам'яток культури, але є і спільні риси. У ці дні передбачено відкривати для відвідування пам'ятники, зазвичай недоступні для публіки; заходи мають освітній та єднальний характер. Незмінне гасло Днів європейської спадщини: "Європа: спільне надбання», – спрямовує до єднання через культуру. Україна, як член Ради Європи, бере участь у цих Днях, адже наша культурно-історична спадщина – невід'ємна частина спільного європейського надбання.

Другий ведучий: Важливу роль у питаннях збереження культурної спадщини та зміцнення загальнолюдських цінностей в усьому світі відіграє ЮНЕСКО (Організація ООН з питань освіти, науки і культури). Україна також є членом ЮНЕСКО ще з 1954 року. Щоб сприяти співробітництву та взаєморозумінню між народами, ЮНЕСКО зроблено ряд міжнародних правових актів, кількість яких складає кілька десятків. Серед них – Декларація принципів міжнародного культурного співробітництва (від 04.11.1966 р.), Конвенція про охорону культурної і природної спадщини (від 16.11.1972 р.), до якої у 1990 році було включено три українські пам'ятки. Список культурних цінностей, які перебувають під захистом ЮНЕСКО, є відкритим, він може постійно поповнюватись. Сторони також домовились про порядок зарахування пам'ятки до такої, що становить "виняткову загальнолюдську цінність". В нашій країні Указом Президента України визначено, що нагальною потребою є здійснення заходів із підготовки історичних ансамблів Києва, Кам'янця-Подільського, Чернігова, Одеси та деяких інших міст для подання їх на включення до "Списку всесвітньої спадщини" ЮНЕСКО. Існує ще один список ЮНЕСКО – Список об'єктів світової спадщини, які перебувають під загрозою внаслідок природних руйнівних процесів, туристичних заходів, військових конфліктів тощо. Прикладами таких об'єктів є Національний парк Слоустон

(США), Руїни Анхори (Камбоджа). У 2002 році до списку ЮНЕСКО "100 пам'яток світу, яким загрожує руйнація" було включено заповідник "Херсонес Таврійський" у м. Севастополь.

Перший ведучий: Емблема Світової спадщини ЮНЕСКО символізує взаємозалежність природних і культурних можливостей. Чотирикутник відображає форми, зроблені руками людини. Коло – ознака природи, яка знаходиться над людиною і водночас символізує землю та захист. Держави – члени Ради Європи, визнаючи, що архітектурна спадщина найяскравіше відображає багатство та розмаїття культурної спадщини Європи, 3 жовтня 1985 року уклали Конвенцію про охорону архітектурної спадщини Європи. В Україні під охорону держави взято 15059 пам'яток містобудування і архітектури, з них понад 3000 мають національне значення.

Мультимедійна експрес-подорож "В Європу з Україною в серці"

До заходу бажано підготувати мультимедійну презентацію, прикрасити зал Державним прапором України, прапором Євросоюзу, картою Європи та України та іншою атрибутикою.

Ведуча: Європа – дивовижний континент з багатою історією. Вихідці з Європи стали видатними науковцями, вченими, художниками, композиторами, відомими артистами та спортсменами. Наша Україна також обрала європейський шлях розвитку і це стало частиною української національної ідеї. Тому не випадково ми розпочнемо нашу зустріч з розповіді про нашу рідну Україну, адже вона по праву належить до однієї з найбільших країн Європи.

Вишита колоссям і калиною,
Вигойдана співом солов'я,
Звешся величаво – Україною,
Земле зачарована моя.

Демонструється відеоролик "Легенда про Україну".

Ведуча: Простір землі, яку заселяють українці, є таким великим, що аби перетнути його пішки із заходу на схід, треба йти 90 днів, долаючи щодня 30 км. Я думаю, що кожен з вас пишається тим, що він є українцем. А що цікавого ми могли б розповісти про свою країну, якби до нас завітали друзі з іншої країни? Давайте разом з вами пригадаємо ці факти. *(Демонструється відеоролик "Цікаві факти про Україну").*

1. У XI сторіччі Київ був найбільшим містом у Європі. А зараз це найбільше місто в Україні.

2. В Україні, у невеликому містечку Рахів серед мальовничих Карпат знаходиться географічний центр Європи.

3. Україна посідає четверте місце у світі за кількістю громадян з вищою освітою.

5. Автором першої в світі Конституції є українець Пилип Орлик. Ця подія відбулась у квітні 1710 року, коли Орлик був обраний гетьманом запорізького війська.

6. Найбільша кількість пам'ятників у світі, встановлених на честь видатного діяча культури – це пам'ятники геніальному українському поетові, мислителю та художнику Тарасу Григоровичу Шевченку. Їх встановлено аж 1384 у 35-ти країнах світу.

7. Найбільші чоловічі монастирі називаються Лаври. Статус Лаври мають лише 6 монастирів у світі. Три з них знаходяться в Україні.

8. Найдовший музичний інструмент у світі – трембіта. Довжина її може досягати 4 метрів, а звук чути на відстань понад 10 кілометрів.

9. Станція метро "Арсенальна" у Києві довгий час була найглибшою у світі. Вона знаходиться на глибині 105 метрів під землею.

10. Острозька академія була першим вищим навчальним закладом у Східній Європі, тобто це – найстаріша науково-освітня установа.

11. Українці, а саме конструкторське бюро Антонова, розробили літак із найбільшою в світі вантажопідйомністю – Ан-225 "Мрія".

12. Українська пустеля "Олешківські піски" є найбільшою в Європі.

13. Найстаріший дуб також росте в Україні, він має понад 1300 років.

Ведуча: Так, ми можемо пишатися, що ми українці, що наша держава – одна з найбільших серед країн Європи. Але сьогодні ви так часто чули слово "Європа". А що ж таке Європа? Давайте з вами подивимось на її карту. (*демонструється карта світу, карта Європи, прапор ЄС*). А тепер давайте трохи помандруємо європейськими країнами та спробуємо відповісти на запитання вікторини.

Країнознавча вікторина "Відкриваємо Європу разом"

1. Ця країна розташована на двох великих і кількох малих островах. Вона знаменита своїми туманами. Її іноді так і називають – "Туманний Альбїон". Більшість населення складають леді і джентльмени. Меншість – королева. Це така жінка, у якої цілий рік 8-е Березня. Вона царює, але не править. Така традиція. Слідування традиціям і усталеному порядку – головна національна риса народу цієї країни. Столиця країни стоїть на річці Темза. А одна з невеликих вуличок столиці відома усьому світові. (*Великобританія*);

2. Ця країна розташована на півострові і декількох островах, в числі яких і найбільший острів у світі – Гренландія. Її жителі – відмінні мореплавці. Столиця цієї країни – найбільший порт в Скандинавії. Цьому місту понад 800 років, він схожий на казковий. Нерідко його називають містом Андерсена. Тут Ганс Крістіан написав свої прекрасні казки "Дюймовочка", "Кресало", "Снігова королева" та ін. А одна з його героїнь – Русалонька – стала символом столиці. Вона сидить на великому валуні недалеко від берега і дивиться в сріблясту далечінь. (*Данія*);

3. Частина суші химерної форми, що нагадує чобіт, легко пізнавана на карті. Ця країна веде свою історію з незапам'ятних часів. Недарма її столицю називають вічним містом. Країна знаменита своїми скульпторами, співаками і музикантами. А ще ... вона

знаменита макаронами, які там називають "паста" і "спагеті", багатих же людей тут називають королями лір. *(Італія)*;

4. Ця країна одна з найбільших у Західній Європі. Вона вважається законодавицею смаку і високої моди. Знаменита вона і архітектурою. Її столицю прикрашають побудовані в різні століття Нотр-Дам-де-Парі і Ейфелева вежа. У Луврі – одному з найбільших музеїв планети – зберігаються незліченні скарби світового мистецтва. Столиця держави стоїть на річці Сена. Раніше населення тут ділилося на мушкетерів та гвардійців кардинала. Тепер населення не ділиться. Всі "Жани", які проживають в Парижі, іменуються парижанами. *(Франція)*;

5. Ця країна знаходиться на півдні Європи, на півострові. Її історія сягає сивої давнини, туди, де дійсність перемішується з легендами. Згідно з ними, боги цієї стародавньої країни мешкали на горі Олімп. У всьому світі відомі чудові міфи і легенди про її сміливих і кмітливих героїв. Головне місто цієї країни – стародавнє-прадавнє. Його старий центр – Акрополь, там і розташована більшість пам'яток стародавньої архітектури. А ще ця країна – батьківщина Олімпійських ігор. Позаяк, "тут все є", подальше знайомство можна проводити за енциклопедичним словником від букви А до Я включно. *(Греція)*.

Інтелектуальна гра "Галопом по Європі"

Бажано обладнати зал, де проходитиме захід політичною карта Європи, репродукціями картин видатних діячів та фотографіями архітектурних споруд країн Європи.

Ведуча: Ми раді вітати всіх присутніх на святковому заході, присвяченому святкуванню Дня Європи. Країни Європи – це наші найближчі сусіди, які пройшли тривалий і важкий шлях до незалежності та процвітання. Україна географічно є частиною Європи, і тому наше прагнення стати країною-членом Європейського Союзу цілком оправдане та логічне і знаходить підтримку в серцях наших громадян. А зараз я пропоную вам взяти участь у конкурсних змаганнях, щоб визначити "обличчя" країн Євросоюзу. Отже, рушаймо "Галопом по Європі".

Будь-яка подорож починається з складання та вивчення карти маршруту, на якому визначають країни, міста, видатні туристичні об'єкти. Тож перший раунд нашої гри:

Картографічний раунд "Дорожня карта"

Командам дається порожня контурна карта і назви країн Європейського регіону, які треба прописати на карті.

Ведуча: Відправляючись у подорож до країни, треба мати хоча б мінімальну кількість інформації про політичні та економічні особливості країни. Давайте у наступному раунді спробуємо з вами визначити, як швидко ви вмієте орієнтуватись, зокрема в інформації.

Географічний раунд "Хто швидше"

1. Вічне місто... (*Рим*);
2. Туманним Альбіоном називають... (*Великобританію*);
3. Країна вулканів та гейзерів (*Ісландія*);
4. Батьківщина Дракули ... (*Румунія*);
5. Батьківщина Олімпійських ігор ... (*Греція*);
6. Де народилася Русалонька ... (*Данія*);
7. Країна вальсу ... (*Австрія*);
8. Країна тюльпанів ... (*Нідерланди*);
9. Країна тисячі боліт" ... (*Фінляндія*);
- 10 "Барселона" – це команда ... (*Іспанії*);
11. Країна, що дала назву "європейській" капусті ... (*Бельгія, брюссельська капуста*).

Ведуча: У наступному раунді я пропоную вам впізнати країну за її прапором.

Геральдичний раунд

На екрані демонструються прапори країн Європи, діти визначають країни, яким вони належать.

Ведуча: Країни ЄС дали світу величезну кількість відомих діячів: музикантів, художників, поетів, скульпторів, співаків. В наступному раунді ви повинні встановити відповідність між людиною, родом її діяльності та країною.

Раунд "Відомі люди"

1. Шуберт - композитор	<i>Австрія</i>
2. Чаплін - актор	<i>Великобританія</i>
3. Ейфель - архітектор	<i>Франція</i>
4. Архімед - вчений	<i>Греція</i>

Ведуча: В останньому раунді я пропоную вам визначити, у яких країнах знаходяться ці відомі у всьому світі споруди.

Раунд "Видатні споруди"

1. Стоунхендж	<i>Великобританія</i>
2. Колізей	<i>Італія</i>
3. Біг – Бен	<i>Великобританія</i>
4. Ейфелева вежа	<i>Франція</i>
5. Акрополь	<i>Греція</i>
6. Брандербургські ворота	<i>Німеччина</i>

Список використаної літератури

1. Попович, М.В. Культура: ілюстрована енциклопедія України/ М.В. Попович.- К.: Балтія –Друк , 2009- 184с.:іл.
2. Українська та зарубіжна культура. - Харків: Одіссей, 2008.- 376с.
3. Бережина, А. Академік Степан Павлюк:осмислення національної спадщини/ А.Бережина// Пам'ятки України.-2017.-№10-12.-с.2-33.
4. Бугай, С. Про збереження національної культурної спадщини/ С. Бугай// Культура і життя. - 2018- №23 – с.8.
5. Горбунова, О. Усвідомити важливість пам'яток культурної спадщини: [в Україні] / О. Горбунова// Голос України. – 2018. - №32 – 16 лютого. – с.2.
6. Дубровіна, Л. Архіви, бібліотеки, музеї – джерельна основа національної пам'яті, культурної спадщини України / Л. Дубровіна, А. Киридон, І.Матяш// Бібліотечний вісник. – 2017. - №1. – с.3-10.
7. Корнійчук, І. Художня спадщина України: [Сценарій] / І. Корнійчук // Мистецтво в школі. – 2018. - №5. – с.32-35.
8. Мусієнко, Н. Культурна спадщина також дуже важлива для культурної дипломатії: [2018 рік проголошений європейським роком культурної спадщини] / Н. Мусієнко // Пам'ятки України. – 2017. - №9. – с.2-6.
9. Нетудихатка, Н. Мистецька подорож " Моя квітуха Україна":[Сценарій] // Мистецтво в школі. – 2016. - №6. – с.42-49.
- 10.Нові об'єкти світової культурної спадщини: [ЮНЕСКО оприлюднила новий список об'єктів світової культурної спадщини] // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2015. - №15. – с.4-5.
- 11.Ромашкіна, О. Аби не втратити культурну спадщину. [У парламенті відбулися слухання "Стан проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні"] / О. Ромашкіна // Голос України. – 2018. - №74. – 20 квітня. – с.4.
- 12.Ярема, Ю. Культурна дипломатія: виклики для України / Ю. Ярема // Всесвіт. – 2017. - №9-10. – с.257-264.

Комунальний заклад "Запорізька обласна бібліотека для дітей
"Юний читач"
Запорізької обласної ради

69006
м. Запоріжжя

Телефони: (061) 236-85-62
236-85-63
236-86-27
236-86-49
Факс: (061) 236-85-62

Ел. пошта: zobd@ukr.net

Сайт: zobd.zp.ua